

DAVEK V DEMOKRACIJI

V italijanskih političnih krogih in v javnosti na splošno se nadaljuje ocene in komentarji na račun najdenih in objavljenih pisem, ki jih je pisal Aldo Moro, preden so ga pred 12 leti ubili njegovi ječarji, Rdeči brigadisti. Pred dnevi so v stanovanju, kjer so leta 1978 orožniki iz Milana ujeli nekaj Rdečih brigadistov, ki jih je sodišče nato obsodilo zaradi sodelovanja pri umoru Alda Mora, našli fotokopije mnogih pisem — in tudi večjo vsoto denarja — ki jih je bil pisal italijanski politik na razne naslove. V glavnem gre za pisma, naslovljena na še vedno aktivne in tudi vidne italijanske politike, kot sta na primer predsednik republike Cossiga in ministrski predsednik Andreotti. Moro predvsem očita Cossigi in Andreottiju, da se nočeta pogajati z Rdečimi brigadisti za njegovo izpustitev, pri čemer se tudi hudo spotika ob celotno krščanskodemokratsko stranko.

Pisma so, kot je naravno, imela velik odmev ne samo pri neposredno prizadetih osebah, temveč so v nekaterih krogih tudi odprla rane, ki se še niso niti zacelile. Vsebinska Morovih pisem pravzaprav ne pove ničesar bistveno novega. Kot ujetnik Rdečih brigadistov se je Moro krčevito boril za preživetje in v ta namen ni varčeval s pikrimi pripombami na račun svojih tovarišev in prijateljev iz vrst Kršč. demokracije. Čudno se dalje sliši, vendar drži, da nobeno doslej objavljeno Morovo pismo niti z besedico ne omenja tragične usode njegovih telesnih stražnikov. O njihovi nasilni smrti ni niti besedice, čeprav je gotovo vedel in tudi videl, da je kar pet ljudi padlo pod streli atentatorjev in da so vsi ti ljudje izgubili življenje zaradi njega. Težko je sicer soditi človeku, ki je ujetnik teroristov in je torej odrezan od sveta, vendar je treba priznati, da se Moro med jetništvom ni vedel prav nič junaško in da je konec koncev izpadel kot bojzaljivec, kar je skušal prikriti z očitki in napadi zlasti na svoje strankarske tovariše.

Kot smo že poudarili, najdena pisma ne povedo ničesar bistveno novega, pač pa odpirajo vrsto vprašanj, predvsem vprašanje, ali so ta pisma res bila v stanovanju od leta 1978 in jih orožniki niso tedaj kratkoma opazili. Mnogi se dalje vprašujejo, ali so že znana vsa Morova pisma iz ječe in ali obstajajo in kje so magnetofonski posnetki njegovih zaslišanj v ječi. Glede na trenutno stanje je treba pričakovati, da na bo našlo še kaj gradiva v zvezi z Morovim jetništvom in da ga bodo postopno

dalje na 2. strani ■

Seminar Mladinske sekcije Ssk Čedalje bolj potrebna akcijska enotnost

Mladinska sekcija Ssk je v soboto, 20. oktobra, in v nedeljo, 21. oktobra, priredila v Bohinju dvodnevni interni seminar, ki se ga je udeležilo 23 članov iz tržaške in goriške pokrajine.

V soboto so spregovorili najprej predstavniki posameznih občin; analizirali so različne aspekte in probleme, s katerimi se vsakodnevno soočajo tako mladi kot celotna slovenska narodnostna skupnost. Posebno pozornost so prisotni namenili šolski mladini in njeni angažiranosti v javnem življenju, dotaknili so se nato najbolj žgočih vprašanj, ki neposredno ali posredno zadevajo celotno slovensko narodnostno skupnost v naši deželi, na vrsto so prišli tako problemi povezani z gradnjo sinhrona pri Bazovici kot tudi zaskrbljujoče posledice, ki bi jih povzročil načrtovani kraški park; analizirali so tudi položaj Slovencev v Beneški Sloveniji in v Kanalski dolini s posebnim poudarkom na šolsko vprašanje ter tudi prizadevanje slovenske narodnostne skupnosti v boju za globalni zaščitni zakon.

Udeleženci seminarja so nato razpravljali o mednarodnih stikih z mladimi pripadniki evropskih narodnostnih manjšin, ki jih Mladinska sekcija Ssk goji predvsem v okviru organizacije Mladine evropskih narodnostnih skupnosti. Veliko je bilo tudi izrečenega v zvezi s položajem Slovencev na Koroškem in na Madžarskem, o sodelovanju v okviru Mladinskega sveta Slovenije ter o novostih v političnem dogajanju v Sloveniji in v ostalih republikah Jugoslavije.

V nedeljo so udeleženci seminarja pozitivno ocenili dosedanje delovanje stranke Ssk in poudarili njeno prizadevanje za enotno politično nastopanje vseh Slovencev v Italiji neglede na njihovo ideološko opredeljenost. Prisotni so tudi z mnogimi konkretnimi primeri ugotovili, da Slovenci, ki so prisotni v raznih italijanskih političnih strankah, čedalje bolj izgubljajo svojo politično težo, da vedno bolj prevladujejo vsedravniki strankarski interesi nad specifičnimi slovenskimi problemi in da je prav zato toliko bolj potrebna akcijska enotnost med vsemi Slovenci, ki bi morali nastopati vedno kot subjekt.

Ob zaključku seminarja so člani Mladinske sekcije Ssk pripravili vrsto predlogov, ki jih bodo iznesli preko svojih izvoljenih predstavnikov v pokrajinske in deželne svete stranke Ssk. Pripravili so nato enoletni delovni program, ki je precej zahteven in ki teži predvsem k aktivnejšemu politično-informativnemu pristopu Mladinske sekcije Ssk do višješolske mladine in tudi mladine, ki je že zaposlena. Za ta korak so se mladi pri Ssk odločili predvsem zato, ker so prepričani, da slovenska manjšina brez svoje lastne politične moči ne more uspešno braniti svojih pravic in zagotoviti boljše bodočnost celotni skupnosti; živimo pač v svetu, kjer se na žalost vse odloča na politični ravni.

V programu je še vrsta pobud, ki težijo k boljšemu spoznavanju in sodelovanju z nekaterimi slovenskimi in italijanskimi organizacijami tako v ožjem deželnem okvi-

dalje na 2. strani ■

Predsednik Kučan sprejel predstavnike Slovenske skupnosti

Predsednik Republike Slovenije Milan Kučan in član predsedstva Matjaž Kmecl sta 18. t.m. sprejela uradno delegacijo deželnega tajništva Slovenske skupnosti, v kateri so bili deželni tajnik Ivo Jevnikar, deželni predsednik Marjan Terpin in člani Bojan Brezigar, Miro Oppelt in Marij Maver.

Na začetku so gostje izrazili popolno podporo Slovenske skupnosti demokratično izvoljenim oblastem v Sloveniji in njihovem delu za slovensko suverenost, demokracijo in vsestranski razvoj. Iskreni in

obširni razgovor, ki je trajal polni dve uri za zaprtimi vrati, je bil nato posvečen širokemu razponu vprašanj, ki zadevajo življenje Slovencev v Italiji in današnji položaj Slovenije v Jugoslaviji in Evropi.

Predsedstvo Slovenije je napovedalo za ta teden širše srečanje s predstavniki različnih komponent slovenskega življa v Italiji, podobno kot je bilo pred kratkim srečanje predsedstva Slovenije z zastopniki koroških Slovencev in kot bo v doglednem času sledilo srečanje s Slovenci iz Porabja.

RADIO TRST A

■ NEDELJA, 28. oktobra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 8.30 Kmetijski tednik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Pregled slovenskega tiska v Italiji; 10.00 Mladinski oder: »Marco Polo«, dramaturgirana zgodba; 11.00 Za smeh in dobro voljo; 11.45 Vera in naš čas; 12.00 Narodnostni trenutek Slovencev; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 15.30 Šport in glasba; 17.00 V studiu z vami: Sergij Verč; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PONEDELJEK, 29. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Doživljati rojstvo; 10.00 Poročila in pregled tiska; 11.30 Slovenska lahka glasba; 12.40 Rojanski cerkveni mešani zbor; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.25 Gospodarska problematika; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »Tako ali drugače?«; 14.30 Naravoslovje malo drugače; 15.30 Simfoniki RTV Slovenija, Madžarski državni Mladinski zbor RTV Slovenija; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.40 Mladi val; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ TOREK, 30. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 Žalostne zgodbe o veselih Kraševcih; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Vsak je svoje starosti kovač; 12.40 Mešani zbor Sveti Jernej z Opčin; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Aktualnosti; 16.00 Glasbena kronika s Hrvaškega; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Goriške gostilne; 17.40 Mladi val; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SREDA, 31. oktobra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 8.10 Narodnostni trenutek Slovencev; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.00 Glej, kaj ješ; 12.40 Dekliški zbor Devin; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Na goriškem valu; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Na goriškem valu; 16.00 Godalni kvartet Glasbene matice in klarinetist Miran Košuta v našem studiu; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Literarne podobe; 17.40 Mladi val; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ ČETRTEK, 1. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 9.45 Čas trobentic in čas kostanja; 10.15 Mladinski oder: »Dobri lajnar«, napisala Zora Sakšida; 10.35 Zbor Accademia musicale universitaria iz Trsta; 12.00 Demetra, pridobljena zemlja; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.30 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 17.10 Jugoslavija po letu 1945; 18.00 Novembrski večer; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ PETEK, 2. novembra, ob: 7.00 Jutranji radijski dnevnik; 7.30 Pravljica; 8.00 Poročila in deželna kronika; 9.30 To je življenje; 10.00 Poročila in pregled tiska; 12.40 Dekliški zbor Glasbene matice iz Trsta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek: »To pa si velja zapomniti!«; 14.30 Od Milj do Devina; 16.00 Antologija slovenske violinske glasbe; 17.00 Poročila in kulturna kronika; 17.10 Kulturni dogodki; 17.40 Novembrski večer; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

■ SOBOTA, 3. novembra, ob: 8.00 Jutranji radijski dnevnik; 9.00 Sv. maša iz župnijske cerkve v Rojanu; 10.00 Mladinski oder: »Beneški lev«; 12.00 Režija in Kanalska dolina; 12.40 Moški zbor Novega Sv. Antona iz Trsta; 13.00 Opoldanski radijski dnevnik; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Nediški zvon; 16.10 Evropski koncert mladih izvajalcev v Velenju; 17.10 Spreminjanje etnične strukture v Jugoslaviji; 18.00 Luigi Pirandello: »Golo življenje«, radijska igra; 19.00 Večerni radijski dnevnik.

Izdajatelj: Zadruga z o. z. »NOVI LIST« — Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157. Odgovorni urednik: dr. Drago Legiša — Tiska tiskarna Graphart Trst, ulica Rossetti 14, tel. 772151

Bojan Brezigar spet v vodstvu manjšinske zveze

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je bil na seji dne 21. oktobra v Rimu ponovno izvoljen v predsedstvo manjšinske zveze CONFEMILI (Comitato federativo delle minoranze linguistiche in Italia). Gre za italijansko sekcijo evropske organizacije za manj razširjene jezike, ki je povezana z Evropsko skupnostjo. Za predsednika odbora je bil potrjen Piero Ardizzone, člani odbora pa so, poleg Brezigarja, še predstavniki Sardincev, Okcitancev, Francozov, Albancev, Kataloncev in nemško govorečih manjšincev.

Na nedeljski seji so člani predsedstva razpravljali predvsem o zakonu za preureditev krajevnih uprav, ki ga je italijanski parlament odobril preteklo poletje. Ta zakon določa, naj občinske uprave do junija 1991 odobrijo svoje statute. Organizacija CONFEMILI se bo zavzemala za to, da bodo v statutu občin, kjer so prisotne etnične manjšine, vključene tudi norme o uporabi materinega jezika v občinskem sve-

tu, v stiku z javnostjo, v uradih in na sodiščih, pri krajevnih imenih ipd.

O vseh teh vprašanjih bo organizacija CONFEMILI razpravljala na seminarju, ki ga bo priredila novembra v Algheru s podporo dežele Sardinije. Udeležbo na tem srečanju so že napovedali predstavniki občin, člani združenja ANCI (Associazione nazionale Comuni d'Italia — Državno združenje italijanskih občin) in javni upravitelji iz vse Italije.

ŠKOFOVSKA SINODA

O »DUHOVNIŠTVU DANES«

Škofovska sinoda o duhovništvu danes se v Vatikanu bliža koncu. Sinodalni četrtje so izvolili člane novega stalnega tajništva sinode. V teku je tudi razprava o sklepnih predlogih sinode, ki jih usklajuje 13 delovnih skupin. O predlogih bodo tudi glasovali, posebna skupina pa pripravljala poslanico svetu o vprašanju duhovništva, ki jo bo sinoda slovesno objavila ob koncu svojega dela s papeževim privoljenjem.

Papež Janez Pavel II. je prejšnji teden več ur poslušal sinodalne razprave. V latinščini je izjavil, da zborovanje škofov opravlja pomembno in zaslužno delo. Izkazalo se je, da Cerkev gleda v prihodnost in da se že pripravlja na tretje tisočletje. Posebno poročilo o duhovniških poklicih je prebral nadškof Pio Laghi, ki vodi kongregacijo za katoliško vzgojo. Poudaril je, da se je huda kriza duhovniških poklicev iz 70. let v glavnem končala in da zdaj narasča število novih duhovnikov in bogoslovcev. To pa ne velja za vsa področja na svetu enako. V Evropi in Severni Ameriki je kriza še vedno zelo huda, izreden porast duhovniških poklicev pa je v Afriki in na azijskem jugovzhodu. Lepo število duhovniških poklicev je tudi v Srednji in Južni Ameriki. Po vsem svetu je danes 891 milijonov katoličanov ali 17,6 odstotka svetovnega prebivalstva. Vseh kristjanov pa je za slabo tretjino človeštva.

ZAKAJ JE ČEDALJE BOLJ

POTREBNA AKCIJSKA ENOTNOST

■ nadaljevanje iz 1. strani

ru kot tudi na državnem in na mednarodnem prizorišču.

Uspeh letošnjega seminarja Mladinske sekcije Ssk gre pripisati predvsem odzivu večjega števila novih članov, ki so s svojo prisotnostjo potrdili pravilnost dosedanjega delovanja Mladinske sekcije Ssk in ki so obenem z doprinosom novih idej in predlogov dokazali, da jim ni vseeno kakšna bo prihodnost slovenske narodnostne skupnosti tako v Italiji kot tudi drugod po svetu.

DAVEK V DEMOKRACIJI

■ nadaljevanje iz 1. strani

dajali v javnost tisti, ki imajo interes, da se kalijo že tako motne vode italijanskega političnega življenja. Gre pač za davek, ki ga je treba plačati v demokraciji.

Kaj je bilo v ozadju vračanja s Koroškega?

V ponedeljek, 22. t.m., je izšlo v Londonu obsežno poročilo neodvisne preiskovalne skupine o odgovornostih za britansko vračanje Kozakov, Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki so se maja 1945 zatekli na Koroško, sovjetskim oblastem oziroma jugoslovanskim partizanom. Študija obsega 740 strani v dveh zvezkih. Prvi prinaša ugotovitve komisije, drugi pa obsega kopije dokumentov iz arhivov v Londonu, Washingtonu in Jugoslaviji. Štiriletna raziskava se je porodila ob obtožbah grofa Nikolaja Tolstoja, da je prišlo maja 1945 v Celovcu do prave zarote v nasprotju z britansko vladno politiko in višjimi vojaškimi ukazi ter do samovoljnega izročanja protikomunistov v smrt. Tolstoj je pripisal odgovornost za ta dejanja takratnemu britanskemu ministru MacMillanu in takrat-

nemu brigadnemu generalu Tobyju Lowu. Ta, ki je danes lord Aldington, je tožil Tolstoja zaradi žalitve časti, češ da je vojni zločinec, in je tožbo tudi dobil.

Ob začetku teh polemik o britanski soodgovornosti za pokole je nastala neodvisna raziskovalna skupina na pobudo brigadnega generala Anthonyja Cowgilla. Na tiskovni konferenci pred izidom izsledkov so poudarili, da dokumenti v arhivih ne nudijo nobene osnove za Tolstojev obtožbe in da se zdi, da je prišlo do izročanja beguncev zaradi hude vojaške in politične krize ob trenju med zavezniki in Titom zaradi pripadnosti Koroške in Primorske. Študija zagovarja stališče, da so želeli imeti Britanci »čisto področje«, brez skrbi za številne vojake, ki so se predali, in za begunce.

Zagate našega jezika

NAHAJA SE ali JE, LEŽI, MUDI SE?

V dnevnem tisku, različnih publikacijah in tudi v lepih (celo šolskih) knjigah najdemo glagol *nahajati (se)* nešteto krat napačno rabljen:

- Morilec *se* še vedno *nahaja* v koronejskih zaporih.
- Določitev odškodnine za posege na območjih, ki *se nahajajo* v občini ...
- Naši košarkarji *se* v teh dneh *nahajajo* na treningu v ...
- V rojstni vasi našega pisatelja *se nahajata* dve cerkvi.
- Predsednik Republike Slovenije *se nahaja* v Beogradu, zunanji minister pa *se nahaja* na obisku v Avstriji.

Glagol *nahajati se* je pravzaprav nedovršna oblika glagola *najti* (in pomeni predvsem *večkrat najti*). Zato je raba tvornega načina tega glagola popolnoma pravilna v primerih: *Planinsko cvetje nahajamo v velikih višinah. Na slovenski zemlji tja do 12. stoletja ne nahajamo mnogo mest. V trpni rabi bi to povedali takole: Planinsko cvetje se nahaja v velikih višinah.* In to le tedaj, kadar je ta glagol rabljen brez povzročitelja (osebka) kot pasiv k glagolu *nahajati* in ko ne gre za eno samo mesto bivanja kake stvari ali reči.

Namesto *nahajati se* rabimo v slovenščini različne druge glagole, ki nam jasneje in točneje povedo smisel stavka, tako npr. tvornik *nahajati, biti* (pomožnik), *bivati, prebivati, ležati, stati, muditi se* itd.

Zgornji stavki bi se prav in lepo glasili: *Morilec je še vedno v koronejskih zaporih. Določitev odškodnine za posege na območjih, ki so v občini ... Naši košarkarji v teh dneh trenirajo v Pulju. V rojstni vasi našega pisatelja stojita dve cerkvi. Predsednik Republike Slovenije se mudi v Beogradu, zunanji minister pa je na Dunaju.*

Danes gledajo nekateri na rabo »nahajati se« v pomenu »biti« prizanesejveje; SSKJ (Slovar slov. knjiž. jezika) označuje to rabo za publicistično, torej ne priporočljivo. SP 62 pa takšno rabo povsem zavrača.

R. Petaros

—o—

OBETA SE KVALITETNO VINO

V teh dneh je po kletih kar živahno. V Bregu so sicer to, za naše kraje tako pomembno kmečko delo, opravili že sredi septembra, v devinsko-nabrežinski občini pa so bele sorte potrgali v zadnjih dneh septembra. V soboto, 29. in nedeljo, 30., pa so belo grozdje trgali tudi po Krasu. Tako lahko rečemo, da se je v teh dneh končalo spravilo belih sort grozdja. V Goriških Brdih, predvsem v okolici Krmina, Plešivega in Jazbin, so potrgali tudi že merlot, v teku pa je trgatve kasnejših sort. Podobno velja tudi za Števerjan. Iz Brd nam poročajo, da je letošnja letina količinsko skromnejša, da pa je bilo grozdje odlično in da se pričakuje zelo kvaliteten pridelek.

Podobno velja tudi za Kras.

Končali so se letošnji Koroški dnevi na Primorskem

Kantata Pesem o Miklovi Zali, ki jo je še pred drugo svetovno vojno uglasbil skladatelj Anton Nagele iz Št. Jakoba v Rožu na besedilo tamkajšnjega takratnega kaplana Tomaža Holmerja in jo je do lanskega leta skladatelj hranil v predalu, je z izvedbama v Kulturnem domu v Trstu in Katoliškem domu v Gorici, v nedeljo, 21. t.m., nadvse primerno zaključila letošnjo izvedbo Koroških dnevov na Primorskem. Gre za prireditve, ki jo izmenično — eno leto na Koroškem drugo pa na Primorskem — prirejajo Slovenska prosveta iz Trsta, Zveza slovenske katoliške prosvete iz Gorice in Krščanska kulturna zveza iz Celovca.

Kantata sama je resnično idealno zaključila letošnjo izvedbo, saj je to izrazito simbolično delo za šest solistov (nastopili so sopranistka Janja Kert v vlogi Zale, altistka Sonja Hribar Matko v vlogi Milke, dva tenorista, Marjan Smrtnik kot Besednik in Pavli Stern v vlogi Mirka ter še baritonist Gabrijel Lipuš, ki je pel Starušino in še basist Ludvik Karničar kot Serajnik) moški in mešani pevski zbor ter orkester in poje o Miklovi Zali, liku koroške junakinje, ki jo ugrabijo Turki, a ostane zvesta vrednotam, kot so domovina, jezik in vera.

Nedeljski koncert so uvodoma oblikovali Koroški oktet iz Raven na Koroškem, mešani pevski zbor SPD »Danica« iz Št. Vida v Podjuni, ki ga vodi Hanzej Kežar, in še mešani zbor »Podjuna« iz Pliberka, ki je nastopil pod vodstvom Toneta Ivartnika. Vsak je zapel nekaj pesmi, v drugem delu pa so ti zbori v združeni postavi, ob orkestralni spremljavi Komornega orkestra RTV Slovenija in ob petju že omenjenih solistov, pod vodstvom dirigenta Lajka Milisavljeviča na navdušujoč način podali kantato, ki se pomenljivo konča s ponavljanjem misli, ki je tudi sporočilo skladbe in v nekem smislu delovanje vseh manjšinskih kulturnih društev in skupnosti, in sicer »živeti hočemo, živeti hočemo!« Naj dodamo, da je skladbo instrumentalno obdelal skladatelj Radovan Gobec.

Koroški kulturni dnevi so tudi letos pomenili zanimiv prikaz kulturnega delovanja naših koroških rojakov. Niz prire-

ditev se je začel v soboto, 6. t.m., s srečanjem in koncertom gojencev Glasbene šole na Koroškem in goriške glasbene šole »Emil Komel«. Veliko pozornost je pritegnila razstava o arhitekturi Roža, Podjune in Zilje, ki je bila na ogled v Peterlinovi dvorani v Trstu. Po raznih solah in društvih so se zvrstile otroške predstave z glasbeno pripovedko Juri Muri v Afriki, ki sta jo oblikovala Gabrijel Lipuš in igravec Polde Bibič. Koroški kulturni dnevi so bili tudi priložnost za stike med politiki Narodnega sveta koroških Slovencev in Slovenske skupnosti iz Trsta in Gorice. O vseh teh prireditvah smo poročali v prejšnjih številkah.

Ob koncu naj le ugotovimo, da so te kulturne prireditve tudi izziv za naše pevske zборе in dramske skupine ter društva, da se poskusijo v novih kulturnih prireditvah, da nadaljujejo po poti kvalitete in iskanja najpristnejšega izražanja primorskih kulturnih in značajskih potez, kar naj se odraža tudi v kulturnem delovanju.

—o—

Srečanje Andreotti - Marković

Ministrski predsednik Andreotti se je prejšnji teden srečal v Veroni s predsednikom jugoslovanske zvezne vlade Markovićem. Pogovarjala sta se predvsem o sedanjih stopnji gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo. Vse kaže, da bo podpisan nov sporazum, po katerem bo Jugoslavija prejela od Italije novo posojilo. Pred srečanjem z Andreottijem je Marković sprejel enotno delegacijo slovenske narodne manjšine v Italiji. Delegacija je bila v že klasični sestavi — predstavniki SSO, Ssk, SKGZ, KPI, PSI in predstavnik Benečanov — in je s predsednikom Markovićem proučila predvsem probleme zakonske zaščite slovenske manjšine, kot izhaja iz Maccanicovega osnutka. Predsednik jugoslovanske zvezne vlade je potrdil zanimanje za ta problem.

Manjšinsko zasedanje v Rimu

V Rimu je pred nekaj dnevi zasedal koordinacijski odbor evropske liste manjšin »Federalizem«. Prisotni so bili zastopniki Sardinske akcijske stranke, Union Valdôtaine, Slovenske skupnosti, Okcitanskega avtonomističnega gibanja, Südtirol, ter gibanj iz Furlanije, Veneta in Južne Italije. Slovensko skupnost sta zastopala deželni podtajnik Andrej Bratuž in Antek Terčon. Uvodno besedo je imel evropski poslanec omenjene liste manjšin Mario Melis. Poročal je o delu v Evropskem parlamentu, narkar so prisotni dopolnili osnutek dokumenta Benedikter, torej novega predloga evropske listine o pravicah manjšin, ki jo bo

lista »Federalizem« predložila v Strassburgu. Aprila prihodnjega leta pa bo priredila večje zasedanje o institucionalni reformi v Italiji v smeri federalizma.

—o—

NOVI ŠTAB TO SLOVENIJE

V Ljubljani so 19. t.m. slovesno odprli novi štab teritorialne obrambe, katerega so opremili po znanih dogodkih v Prežihovi ulici. Novi štab je v bivši vili Edvarda Kardelja v Tacnu pri Ljubljani. Štab so 18. t.m. obiskali predsednik republike Milan Kučan, predsednik parlamenta dr. France Bučar in predsednik vlade Lojze Peterle.

SAMO KOKOROVEC SVETOVNI PRVAK

Kotalkar Samo Kokorovec je svetovni prvak. Naslov, ki ga je dosegel na svetovnem prvenstvu v mestu Hanau v Nemčiji, si je zagotovil z zelo dobrim nastopom tudi v obveznih likih. Tržaški kotalkar je bil drugi v tekmovanju v obveznih likih, nato pa je v prostih osvojil četrto mesto, kar mu je dalo končno prvo mesto v kombinaciji. Za velik uspeh mu iskreno čestitamo z željo in voščili za nove dosežke.

PODRECCA IN SPACAL V PIRANU

Slovenski arhitekt tržaškega izvora Boris Podrecca, ki dela na Dunaju, a tudi v drugih evropskih mestih, se je 19. t.m. udeležil odprtja nove umetniške galerije v Piranu, v kateri je razstava, posvečena tržaškemu slikarju Lojzetu Spacalu.

Galerijo je oblikoval arhitekt Podrecca v prostorih nekdanje cerkvice svetega Dónata na Trgu 1. maja. Podrecca je v sredo, 17. t.m., prejel v avstrijski prestolnici »veliko nagrado Dunaja za kulturo«.

SLOVENSKI VISOKOŠOLSKI SKLAD »SERGIJ TONČIČ« V TRSTU

razpisuje

v akademskem letu 1990/91 štipendije oz. podpore, namenjene rednemu študiju ali izredni raziskavi ali izrednemu študijskemu potovanju v tujini.

Pogoji so naslednji:

1. Prosilci so lahko visokošolski študenti slovenske narodnosti s stalnim bivališčem v deželi Furlaniji-Juljski krajini;
2. Imeti morajo dober šolski uspeh: vsaj 42/60 kot oceno zrelostnega izpita ali vsaj dve tretjini opravljenih izpitov s srednjo oceno 24/30, ako so univerzitetni študenti;
3. Pripadati družini s skromnimi finančnimi dohodki.

Lastnoročne prošnje s kratkim curriculum, opremljene z družinskim listom prosilca in kopijo zadnje družinske davčne prijave je treba nasloviti do 31. oktobra 1990 na:

Visokošolski sklad »S. Tončič«, Pisarna Boris Kuret, ul. Genova 13, Trst. Informacije na tel. 742405, 365260.

SLOVESNOSTI V MAČKOLJAH

Župnijska skupnost v Mačkoljah se pripravlja na veliko slovesnost, ki bo v nedeljo, 28. t.m., ko bo tržaški škof Bellomi posvetil novi daritveni oltar in blagoslovil obnovljeni pozlačeni oltar, ki so ga naši med nedavnimi obnovitvenimi deli v notranjosti. Glavna slovesnost se bo začela ob 17. uri.

—o—

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE

Ivan Cankar

H L A P C I

Režija Boris Kobal

V soboto, 27. t.m., ob 20.30 - Abonma RED F v Kulturnem domu v Trstu

v nedeljo, 28. t.m., ob 16. uri - Abonma RED G v Kulturnem domu v Trstu

Srečanje v DSI s Tinetom Debeljakom

V ponedeljek, 22. t.m., je v Društvu slovenskih izobražencev potekalo srečanje s Tinetom Debeljakom mlajšim, sinom pokojnega slovenskega literarnega ustvarjalca v Argentini, ki se tudi sam uspešno ukvarja s književnostjo in je obenem glavni urednik časopisa Svobodna Slovenija. Predavatelj je občinstvo seznanil z življenjem Slovencev v Argentini in z njihovo ustvarjalnostjo. Predvsem je opozoril na razliko med predvojno ekonomsko emigracijo in politično emigracijo, ki se je priselila po drugi svetovni vojni. Ti dve skupnosti sta v glavnem zelo ločeni med sabo. Debeljak je povedal, da je povojna emigracija na zelo visoki kulturni ravni. Slovenci, ki so se po vojni priselili v Argentino, so uspešni glasbeniki, predvsem zborovski pevci in dirigenti ter uspešni slikarji. Najbolj pa je razvita besedna umetnost. V šestdesetih letih, je povedal predavatelj, je izšlo v Buenos Airesu celo več slovenskih knjig kot v Ljubljani. Argentinski Slovenci radi kupujejo knjige »svojih« avtorjev. Vsaka slovenska družina ima namreč v domači knjižnici vsa slovenska dela, ki so izšla v Buenos Airesu.

Tine Debeljak je povedal, da se mlajši ukvarjajo pretežno s poezijo, prozo pa pišejo v glavnem le starejši priseljenci. Pri mladih je včasih opaziti pomanjkanje be-

sednega zaklada, čeprav jezik še vedno dobro obvladajo, saj se ga učijo že od malega in tudi s starši govorijo vedno slovensko. Nasploh pa je kulturno življenje naših rojakov v Argentini zelo razvejano in živahno. V svoji domovini so naši izseljenci ustvarili šole, tečaje, društva, pevske zборе, gledališča, skratka

Po predavateljevem mnenju se bo le malo argentinskih Slovencev odločilo za povratek v matico, čeprav so se politične razmere bistveno spremenile. Med starejšimi priseljenci bo povratnikov gotovo več kot med mlajšimi, ki priznavajo Argentino za svojo domovino. Tine Debeljak se je v svojem predavanju dotaknil tudi novih razmer v Sloveniji. Sedaj so se začeli v Ljubljani zanimati za vsa književna dela, ki so izšla v Argentini in o katerih se vsaj uradno vsa povojna leta sploh ni smelo govoriti. V preteklosti so nekateri celo izjavili, da pisatelj, ki so se odselili na tuje iz političnih razlogov, ni mogoče več prištevati med slovenske književnike. Danes je nova demokratična Slovenija preseгла to zamejenost. Dokaz za to je bil tudi simpozij, ki so ga prav pred kratkim priredili v Škofji Loki, rojstnem kraju Tineta Debeljaka starejšega. V povojnem obdobju je bilo njegovo ime dejansko »cenzurirano«.

Zadovoljstvo nad oprostitvijo Sama Pahorja

Tržaško prizivno sodišče je v ponedeljek, 22. t.m., oprostilo prof. Sama Pahorja, ki je bil lani na prvostopenjski kazenski obravnavi v Trstu obsojen, češ da se je na glavni pošti v Trstu upiral in tudi ranil policijskega funkcionarja. Prizivno sodišče pa je prof. Sama Pahorja povsem oprostilo in ugotovilo, da se je upravičeno upiral zlorabi oblasti. Deželni poslanec Brezigar je v zvezi s to pomembno razsodbo objavil naslednje poročilo:

Deželni svetovalec Slovenske skupnosti Bojan Brezigar je izrazil zadovoljstvo nad rozsodbo prizivnega sodišča v Trstu, ki je popolnoma oprostilo prof. Sama Pahorja; le-tega je prvostopenjsko sodišče bilo obsodilo na pet mesecev zapora zaradi znane »afere na tržaški pošti«. Sodišče je bilo zdaj mnenja, »da je prof. Pahor upravičeno reagiral na samovoljno zadržanje javnih funkcionarjev«. Slovenski deželni predstavnik je v telegramu prof. Pahorju

poudaril, da gre za važno priznanje pri prizadevanjih za pravico uporabe slovenskega jezika v stikih z javnimi ustanovami.

V zvezi s Pahorjevo aretacijo, ko je bil obsojen zaradi »upiranja silam javne varnosti in povzročitve telesnih poškodb«, medtem ko se je v resnici upiral policistom, ki so ga hoteli s silo odstraniti od poštne okenca, pri katerem je hotel v slovenščini izpolniti pošto nakazilo, Brezigar ugotavlja, da so sodniki ponovno ocenili ves dogodek v svoji celovitosti in ne le glede na upiranje. Slednje je bilo posledica samovoljnega vedenja poštne službenice, ki niso ugodili Pahorjevim zahtevam, marveč so poklicali sile javne varnosti, da bi odstranile profesorja od okenca. To dokazuje modrost sodnikov. Ramsodba prizivnega sodišča je po Brezigarjevem mnenju edina možna rešitev in jasno kaže, da se priznane pravice do uporabe slovenskega jezika ne morejo preprečevati s silo.

»Kralj Honolulu« Milka Bambiča

V Galeriji Tržaške knjigarne v Trstu je bil 18. t.m. prijazen kulturni večer, posvečen nestorju slovenskih umetnikov Milku Bambiču ob njegovi 85-letnici. Ob tej priložnosti so predstavili javnosti Bambičevo slikanico »Kralj Honolulu«, ki jo je v ponatisu, v slovenski in italijanski verziji, pravkar izdalo Založništvo tržaškega tiska. Gre za nekoliko dopolnjen ponatis dela, ki je izšlo v Ljubljani leta 1935 in ki je bilo s svojo barvno tehniko novost in senzacija.

O pomenu ponatisa je spregovoril Marko Kravos, umetnika Bambiča ter njegovo predvsem ilustratorsko delo pa je zelo lepo predstavila Valentina Verani. Občinstvo je na začetku pozdravil ravnatelj Galerije Franko Vekjet; srečanje je bilo med razstavljenimi osnutki, risbami in ponatisi iz Bambičevega ilustratorskega opusa. V prostoru nad razstavno dvoranico pa si je publika lahko ogledala tudi nekaj najnovjših Bambičevih stvaritev.

Predstavili so zbornik posvečen nadškofu, grofu Attems

V palači Attems v Gorici je bil v petek, 19. t.m., pomemben kulturni dogodek. Ob prisotnosti številnih članov raznih vej rodbine Attems, ki živijo raztreseni po vsej Evropi, so namreč predstavili zbornik predavanj simpozija o prvem goriškem nadškofu, grofu Karlu Attems, ki je potekal pred dvema letoma v Gorici.

V imenu organizatorjev, Inštituta za družbena in verska vprašanja iz Gorice, je uvodoma pozdravil in spregovoril prof. Fulvio Salimbeni. Podrobno so nato predstavili raziskavo o prvem goriškem nadškofu Attems prof. Grette Klingenstein z univerze v Gradcu, dr. France Dolinar, ki deluje v okviru Arhiva Slovenije, in prof. Luigi Tavano, ki je med najbolj agilnimi člani že omenjenega goriškega inštituta. Vsi trije so poudarili, da je osebnost tega prvega goriškega nadškofa izredno zanimiva in da bogato gradivo o njegovem delovanju in osebnosti ter dobi zahteva še veliko poglobljenega dela in raziskave. Prva goriška nadškofija je segala vse do Drave na severu in je dejansko pokrivala skoraj celotno ozemlje sedanje Slovenije. Dr. Dolinar je med drugim napovedal, da bo kmalu izšla publikacija, posvečena poročilom

škofovskih vizitacij, ki jih je Attems opravil na sedanjem slovenskem ozemlju. To bo vsekakor izredno zanimivo gradivo za boljše poznavanje razmer na Slovenskem v drugi polovici 18. stoletja. Podobno publikacijo pripravljajo tudi za Goriško in tiste župnije, ki so danes v mejah Italije.

V drugem delu je o zborniku in zgodovinospisju nasploh spregovoril vodilni italijanski raziskovalec cerkvene zgodovine, prof. in senator Gabriele De Rosa. Predstavil je zbornik, ki šteje 550 strani in v katerem se prepletajo italijanski, slovenski in nemški prispevki. Za slovenske referate velja, da imajo vsi italijanski prevod in kratek nemški povzetek, ostali članki pa so opremljeni samo s krajšim povzetkom. Vsekakor gre za publikacijo, ki bi zaslužila podrobnejšo predstavitev.

—o—

MUZEJ V KOBARIDU

Kobarid je dobil svoj muzej. Njegovi prostori so v obnovljeni Mašerovi hiši, ki je že sama po sebi etnografsko in ambientalno zelo zanimiva. Glavnina muzeja, ki je sicer splošne narave, je posvečena prvi svetovni vojni in odločilni nemško-avstrijski ofenzivi, ki je šla v zgodovino kot kobariški preboj.

Na slovesnosti na glavnem kobariškem trgu sta govorila predsednik slovenske vlade Peterle in predsednik tolminske občine Klanjšček, ki sta opozorila na pomen vojnega muzeja kot pričevanje nujne potrebe po miru. Muzej je nastal ob požrtvovalnem sodelovanju vse krajevne skupnosti, ki je darovala dovršen del eksponatov in pomagala pri obnavljanju stavbe. Predsednik pripravljalnega odbora Zdravko Likar je napovedal, da bodo sicer že bogato zbirko, ki je vredna ogleda, še izpopolnili.

Slovenski krščanski demokrati v Novi Gorici

V sredo, 17. t.m., je predsednik slovenske vlade Lojze Peterle odprl v Solkanu sedež Slovenskih krščanskih demokratov. Peterle je, kot znano, tudi predsednik že omenjene slovenske politične stranke. Slovesnosti se je udeležilo lepo število povabljenecv in gostov, med katerimi so bili župana iz Nove Gorice in Gorice, predsednik Slovenske skupnosti Terpin in predstavniki domala vseh slovenskih političnih strank na Primorskem. Novi prostori stranke Slovenskih krščanskih demokratov so v Sklaniški ulici 1.

Strankin občinski odbor je bil ustanovljen januarja letos. Od takrat dalje so bili ustanovljeni krajevni odbori v Dobrovem (za celotna Brda), Dornberku, Desklah, Kanalu in Sempetru, medtem ko sta v Mirnu in Solkanu ustanovljena iniciativna odbora. Stranka trenutno šteje 296 članov. Občinsko vodstvo sestavlja 11 članov, med katerimi so posamezniki odgovorni za posamezna področja. Novi prostori bodo omogočili večjo komunikacijo med vodstvom stranke in drugimi zainteresiranimi. Prva naloga stranke je povezava občinskega vodstva stranke s krajevnimi odbori, ki bodo do konca leta 1990 ustanovljeni v vseh večjih krajih občine. Ob tekočem političnem organiziranju na republiški in občinski ravni pa si bo vodstvo stranke prizadevalo usposobiti čim širši krog članov za politično delo. V ta namen je predvideno v novembru srečanje s poslancem Karlom Smollejem in slovenskim zamejskim politikom Slovenske skupnosti Bojanom Brezigarjem.

V skupščinskem delu novogoriške občine so Slovenski krščanski demokrati konstruktivna politična skupina, kar kaže tudi samo zaupanje poslancev: od treh zborov so za predsednika družbenopolitičnega zbora kakor tudi zbora krajevnih skupnosti izvolili dva člana stranke SKD. Novogoriška SKD ima tudi poslanko v republiškem DPZ Bolcarjevo.

Na področju gospodarstva, kjer pričakujemo v prihodnosti največje pretese, bodo SKD zastavili svoj vpliv v obeh skupščinah predvsem pri sprejemanju take zakonske ali podzakonske regulative, ki bo omogočala ustrezne pogoje delovanja podjetij. Lastninski odnosi bodo gotovo v ospredju zanimanja članov SKD. Predvsem urejeno lastninsko vprašanje omogoča urejeno vodenje, dobro in odgovorno organizacijo, pri zaposlenih pa odgovoren odnos do dela. Reševanje lastninskega vprašanja bo moralo potekati strpno, strokovno neoporečno in časovno umirjeno, brez prehitavanja. Glede krajevne obarvane problematike bodo člani SKD v prihodnosti najbolj aktivni pri uvajanju novega komunalnega sistema. Prenos dela uprave v manjša središča (recimo kar bivšim občinam) bo zagotovo vzbudilo pri prebivalcih večji interes za vključevanje v delo in soodločanje.

—o—

POPRAVI!

V Novem listu z dne 18. oktobra 1990 sta se v naslovih dveh člankov vrinili dve neljubi napaki. Na 5. strani desno zgoraj se pravilen naslov glasi: »Umril je poslednji potomec družine Coronini-Cronberg«. Na 7. strani desno zgoraj pa pravilno preberite: »O premieri Cankarjevih Hlapcev«. Bralcem se za obe pomoti opravičujemo. Ured.

»SREČANJE Z AVTORJEM« V GORICI

Kulturni dom v Gorici je 18. t.m. začel z novim nizom »Srečanje z avtorjem«. Prvi večer je bil posvečen tržaškemu pesniku Miroslavu Košuti in njegovi zadnji zbirki Odseljeni čas, ki je izšla aprila v Ljubljani. Po pozdravnih besedah Nade Sancinove je o pesniku in njegovem delu spregovoril pesnik in donedavni urednik Cankarjeve založbe Tone Pavček. Sam Košuta je spregovoril o tematiki, ki jo opeva, in o pesnikih, ki so mu bili v mladih letih vzor. Nato je prebral več pesmi iz zadnje zbirke, ki je obenem njegova deveta pesniška zbirka, čemur je treba prišteti šest zbirke poezij za otroke in pet dramskih del.

POČASTITEV 100-LETNICE ROJSTVA JOŽE LOVRENČIČA

Ob stoletnici rojstva bo v nedeljo, 28. oktobra t.l. v Krodu pri Kobaridu odkritje spominske plošče pesniku, pripovedniku, uredniku, vzgojitelju in politiku dr. Joži Lovrenčiču (1890-1952). Program se bo pričel ob 15. uri, slavnostni govornik bo prof. Tomaž Pavšič, poslanec slovenske republiške skupščine in podpredsednik idrijske občinske skupščine, ki bo ploščo tudi odkril. Postavitve plošče je pripravil občinski odbor Slovenskih krščanskih demokratov iz Tolmina, izdelana pa je po nartu akademskega kiparja Marka Pogačnika.

Zgodovinsko društvo za Severno Primorsko s sedežem v Novi Gorici v zvezi s tem jubilejem organizira v petek, 26. oktobra, strokovno srečanje, posvečeno Lovrenčičevemu življenju in delu. Potekalo bo v frančiškanskem samostanu na Sveti gori s pričetkom ob 10. uri.

RUDI ŠELIGO V VIDMU

Kot gost stolice za slovenski jezik na videmski univerzi je v četrtek, 18. t.m., predaval predsednik Društva slovenskih pisateljev in član slovenskega parlamenta Rudi Šeligo. Obširen prikaz njegove ustvarjalnosti je najprej podal prof. Arnaldo Bressan, nakar je Šeligo poglobljeno

Kulturno društvo »Rečan« vabi na XVII. SENJAM BENEŠKE CERKVE NE PIESMI, ki bo v nedeljo, 28. oktobra, ob 14.30 v cerkvi sv. Marije ad Nives na Lesah, Garmak.

razmišljal o položaju kulturnika v današnji Sloveniji, ko je sicer »civilna družba« prišla na oblast, a ni čutiti veselja in sproščenosti, za kar vidi krivdo predvsem v dejstvu, da je še vedno ogrožena slovenska suverenost.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Naši razgledi o ljubljanski univerzi

Stirinajstdnevnik za kulturna, politična in gospodarska vprašanja Naši razgledi, ki izhaja v Ljubljani, obravnava v zadnji številki vrsto aktualnih tem. Predvsem posveča pozornost vprašanju, ki se pojavljajo v Sloveniji po prvih demokratičnih volitvah. Dva izredno ostra članka posveča problemom ljubljanske univerze. Boštjan M. Zupančič, profesor za kazensko pravo in prorektor tega vseučilišča trdi, da je prišel skrajni čas za očiščenje in pomlajenje te ustanove. Z novimi premiki v Sloveniji se seveda spreminja tudi vloga univerzitetnega izobraževanja. Ta ustanova je bila doslej predvsem na varnem pred tržnimi pritiski in je dejansko uživala monopol. Neizogibna posledica tega pa je bila povprečnost, blokiranje vsake iniciative in pomanjkanje selekcije. Nizki dohodki so odvracali od dela nadarjene, avtoritarnost nekaterih vodstvenih krogov pa je preprečevala, da bi se nadarjeni sploh mogli razviti. Zaradi tega so se najbolj talentirani zaposlili v tujini, na drugih univerzah in znanstvenih inštitutih, kjer so lahko razvili svoje sposobnosti. Univerza v Ljubljani bo morala torej bistveno spremeniti svoj ustroj, organizacijo, zamenjati stari, manj sposobni kader s sodobnejšim, ki bo po svojih dosežkih res lahko tekmoval s svetom, zaključuje Zupančič.

Ljubljanski profesor na Fakulteti za sociologijo, politične vede in novinarstvo Marko Kos je izredno kritičen do sedanjega stanja Univerze. Potrebna je korenita sanacija stanja, do katerega je privedlo partijsko samoupravljanje vseučilišč, piše avtor. Največjo težo so imeli doslej tehnični sodelavci, kvalificirani delavci, asistenti, administrativne delavke ipd., nadpovprečni talenti pa so bili na ljubljanski Univerzi vedno zapostavljeni. Če pregledamo danes znanstveni opus tistih, ki jim je bil prepreden vstop na Univerzo, bomo ostali zaprepani nad dejstvom, koliko večje in sploh pomembnejše so njihove strokovne publikacije v primerjavi s tistimi, ki so zaradi raznih »zaslug« brez težav dobili mesto na tem vseučilišču, ugotavlja Kos. Avtor nadalje piše, da so na Univerzi doslej odločale klike, ki pa sploh niso bile znanstvena elita, kot se to običajno dogaja v zahodnih državah. Te klike so se oblikovale na osnovi medsebojnih uslug in politične pripadnosti. Univerza, zaključuje Kos, mora postati sinonim za slovensko znanstveno elito. Tu je njeno naravno mesto, kot v vseh ra-

zvitih državah. Klike pa pomečimo na smetišče naše sramotne zgodovine.

Profesor na ljubljanski Filozofski fakulteti Marko Kerševan v svojem prispevku razlaga osebni pogled na odnos med državo, politiko in Cerkvijo v sodobnem času. Avtor zagovarja princip ločitve med državo in Cerkvijo. Po njegovem ne bi bilo prav, da bi uvedli poučevanje verouka v šolah, čeprav kot fakultativen predmet, saj bi s tem odpadel princip ločitve. Šolske (torej državne) oblasti bi namreč sprejemale in potrjevale učne načrte, izbirale učitelje in jih tudi plačale. Prav tako se Kerševan ne strinja s ponovno vključitvijo ljubljanske Teološke fakultete v Univerzo. Vsekakor pa avtor zapisa poudarja, da je za nas Slovence in Republiko Slovenijo »katoliška zveza« zelo pomembna, tudi v našem odnosu s svetom. Zaradi tega je treba podpreti vsa tovrstna prizadevanja, tudi sedanjo vlado in njene krščanske demokrate. Kakršnokoli iskanje konfliktnosti med katoliško Cerkvijo in slovensko državo bi bilo škodljivo. Po drugi strani pa bi bilo nevarno, če bi se Evropi predstavili kot mali varovanci katoliške Cerkve, trdi Kerševan.

Pod rubriko z naslovom Po domovini objavljajo Naši razgledi izbor člankov iz jugoslovanskega tiska. Med temi velja omeniti članek Zdravka Tomaca, univerzitetnega profesorja iz Zagreba, ki piše o hudi stiski dogmatičnih, konzervativnih in hegemonističnih sil v Jugoslaviji. Razplet jugoslovanske krize se približuje z vso naglico, piše avtor. Kar je bilo še pred desetimi dnevi videti nemogoče, se danes pojavlja celo kot možna rešitev. Tako na primer predsedstvo SFRJ sedaj priznava — piše Tomac — ne le možnost konfederacije, ampak sprejema celo odcepitev posameznih republik. Jugoslavija živi sedaj v izrednem stanju. Po mnenju mnogih bodo večstrankarske volitve v Bosni, Hercegovini, Makedoniji, Črni gori in Srbiji prelomna točka, po katerih se bodo možnosti za zaustavitev demokratičnih procesov v Jugoslaviji bistveno zmanjšale. Tretja Jugoslavija, zaključuje avtor, bo možna le, če bo izraz vseh svojih federalnih enot. S silo ne bo mogoče doseči ničesar, razen nepotrebnih žrtev.

Zadnja številka Naših razgledov objavlja tudi drugi del predavanja, ki ga je duhovnik Janez Pogačnik imel na Dragi 90.

Ponovitev Tetovirane rože v SSG

V Slovenskem stalnem gledališču v Trstu je bila v soboto, 20. t.m., na sporedu ponovitev lanske uspešnice z naslovom Tetovirana roža. Avtor dela je Tennessee Williams, eden najbolj reprezentativnih in plodnih ustvarjalcev povojnega ameriškega gledališča. Igralci SSG so s to igro, ki je v pretekli sezoni vzbudila veliko zanimanje občinstva in naletela na ugoden odziv kritike, v sredo, 24. t.m., nastopili tudi v Mariboru na Borštnikovem srečanju, v četrtek pa so gostovali v Ptuj.

Tetovirano rožo je zrežiral Mario Uršič, učinkovito scenografijo pa je postavil na oder Marian Kravos. Gre za psihološko poglobljeno dramo ženske, ki je izgubila moža. Od tedaj živi samo ob spominu nanj in gre celo tako daleč, da postavi v dnevno sobo žaro z njegovim pepe-

lom. Ko pa po letih samote izve, da ji mož ni bil zvest, ji to spoznanje vlije poguma — ustvari si novo življenje z drugim moškim.

V glavnih vlogah igrata Miranda Caharija in Boris Cavazza, ki je s svojo izredno interpretacijo ustvaril res nepozaben lik. Mlada igralka Lučka Počkaj pa je zelo dobro prikazala stisko hčere, ki se hoče otresti pretirane utesnjujoče protekcije ovdovele matere.

Prireditve Slovenskega stalnega gledališča se bodo nadaljevale z uprizoritvijo Cankarjevih Hlapcev, s katerimi se je pričela letošnja sezona. Igro si bo mogoče ogledati v soboto, 27., in nedeljo, 28. oktobra.

V SSG so se obenem že pričele vaje za naslednjo predstavo — komedijo D. Pownalla z naslovom »Mojstrska lekcija«.

Izšla je 8. številka mesečnika Mladika

Po poletnem premoru je pred nedavnim izšla oktobrska številka revije Mladika, ki izhaja v Trstu. Na naslovni strani nosi mesečnik posnetek z letošnje jubilejne Drage 90 in temu je posvečen obširen članek. Avtor zapisa, Ivan Zerkal piše, da je letošnja Draga predstavljala pravi mejnik. Zaključilo se je petindvajsetletno obdobje, v katerem so študijski dnevi potekali v skoraj napol ilegalnem, »zarotniškem« vzdušju. Sedaj pa, ko se je komunistični režim zrušil in je bila Draga deležna priznanja s strani nove slovenske demokratične vlade, se prirediteljem odpirajo nove poti. Na dan prihajajo nova vprašanja, s katerimi se bo treba soočiti v prihodnosti.

Uvodni članek Mladike je posvečen izvornosti slovenske poti v demokracijo in zamejskim privilegijem. Slovenija, piše, se je po demokratičnih volitvah odločila, da začne uveljavljati demokratični sistem brez čistk in vidnejših preme-

OBČNI ZBOR

Sveta slovenskih organizacij
Trst

FINŽGARJEV DOM
Opčine

Sobota, 27. oktobra 1990 ob 17. uri

ščanj v birokratskem državnem in vladnem aparatu. Po volitvah ni nihče izgubil delovnega mesta. To je izvornost slovenske poti v demokracijo, ki jo bodo morali priznati tudi nasprotniki vlade, ti pa novim voditeljem očitajo, da v treh mesecih niso bili sposobni rešiti gospodarskih problemov, kakršne je v skoraj petdesetih letih povzročil bivši režim.

Pisec uvodnika je tudi kritičen do zadržanja SKGZ v teh novih razmerah. Voditelji organizacije — piše — sedaj razmišljajo, kako bi najboljše uskladili svoje delo z novimi demokratičnimi oblastmi v Sloveniji, ne da bi pri tem niti za ped odstopili od svojega pogleda na razmere pri nas v zamejstvu in ne da bi se odpovedali privilegijem, ki so jih uživali doslej v režimu popolnega monopola.

Zanimiv je tudi intervju iz cikla »Osem Slovenk za danes«. Zora Tavčar se je pogovorila z dr. Aleksandro Kornhauser, priznana slovensko znanstvenico. Pred kratkim je za svoje delo prejela visoko mednarodno priznanje na konferenci Ameriškega kemijskega združenja. Dr. Kornhauserjeva je redni profesor kemije na Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v Ljubljani ter članica raznih mednarodnih znanstvenih organizacij. V dobi Staneta Kavčiča je bila tudi podpredsednica slovenske vlade.

Mladika objavlja še vrsto zanimivih člankov. Med temi naj omenimo pripoved v nadaljevanjih avtorja Milana Guština, ki obuja svoje spomine na ujetništvo med drugo svetovno vojno. V svoji rubriki, posvečeni zamejski in zdovski literaturi, pa prof. Martin Jevnikar ocenjuje izbor zdonskih poezij, ki ga je pripravil Igor Grdina ter pesniško zbirko Slovenca iz Avstralije Jožeta Zoharja. Poleg tega lahko v tej reviji preberemo še veliko zanimivosti, drobnih novic tako iz slovenskega sveta kot z mednarodnega pri- zorišča in nekaj literarnih prispevkov.

dalje na 8. strani

Najnovejša številka Rodne grude

V teh dneh je v Ljubljani izšel mesečnik Rodna gruda, namenjen Slovencem po svetu, ki ga izdaja Slovenska izseljenska matica. Glavni in odgovorni urednik revije Jože Prešeren obravnava v uvodniku zamisel za Svetovni slovenski kongres. Po njegovem mnenju so le redki zajeli bistvo te globoke zamisli. »Čas in moči (mnogi) posvečajo obrobni zadevam, namesto da bi se lotili tistega, kar bi najbolj pomagalo pri uveljavljanju kongresne ideje med Slovenci doma in po svetu,« piše Prešeren in obenem izražajo bojazn, da bodo razne razprave prispevale samo k ošibitvi temeljne misli, ki je vodilo Slovenskega svetovnega kongresa (»povezovati in združevati Slovence in Slovenke dobre volje doma in po svetu na temelju vzajemne pomoči in zaveznanosti slovenstvu«). »Res je«, nadaljuje glavni urednik, »da Slovenci, ki živijo v posameznih državah po svetu, v svojih okoljih delujejo na način, kot so jim dovoljevale razmere v teh državah. Ponekod je temeljno vodilo slovenskih skupnosti politika, ponekod je to vera, ponekod jim je uspelo, da so vzpostavili nekakšno nazorsko nevtralnost, ponekod vse slovenstvo sloni na potrošniški miselnosti. Ob vsem tem človek ne more drugače, kot da pomisli, kako bo pobudnikom kongresa uspelo povezati vse te interese na temelju zaveznanosti slovenstvu, ko pa vemo, da so zanj največ storili prav čisti navdušenci... Ali bomo končno spoznali, da mora prav slovenstvo postati tisto vodilo, ki ga bomo obravnavali kot nekaj vsakdanjega, ne pa nekaj vzvišenega, kar bomo sicer pisali z veliko začetnico, nanj pa se bomo spomnili samo za velike praznike?« Ko bomo spoznali to, zaključuje Jože Prešeren, potem bo čisto vseeno, kje bo potekal Svetovni slovenski kongres.

Rodna gruda poroča tudi o obisku predstavnikov slovenske politične emigracije v matici. Srečanje je potekalo avgusta. Člani delegacije so izrazili zadovoljstvo nad demokratizacijo matice in predvsem izjavili, kako pričakujejo, »da bo nova oblast vrnila dostojanstvo vsem, ki so doslej po krivici trpeli preganjanje in sramotenje ali pa so izgubili življenje zaradi zvestobe svojim verskim in političnim idealom«. Obenem so sporočili željo, da bi nova slovenska vlada sprožila vprašanje odgovornosti za revolucionarno nasilje pred začetkom oboroženega upora in za množične poboje po končani vojni. Preteklost naj razišče strokovna komisija pri kateri naj sodelujejo tudi zastopniki dosedanjih političnih izseljencev. Delegacija je tudi postavila zahtevo po ukinitvi Slovenske izseljenske matice, češ da se ni zmenila za njihovo delovanje, njeno delo pa naj prevzame novo ministrstvo za Slovence po svetu (minister Dular je vsekakor v svoji uradni izjavi napisal, da Slovenske izseljenske matice vlada nikakor ne misli razpustiti — op. ured.)

V Rodni grudi je med krajšimi novicami tudi zapisano, da je Televizija Slovenija izdala videokaseto s posnetkom celotnega prenosa pravne slovesnosti, ki je bila v nedeljo, 7. julija, v Koroškem Rogu. Videokaseto zajema 117 minut sporeda in jo je mogoče naročiti tudi po pošti na naslovu: Televizija Slovenija, marketing. Moša Pijade 10, 61000 Ljubljana.

Daljši članek je posvečen 70-letnici plebiscita na Koroškem. Prispevek je napisal Vladimir Urbanc. Avtor kritizira zadržanje Jugoslavije, ki je pustila, da je lep del zemlje s pretežno slovenskim prebivalstvom pripadel Avstriji. Jugoslovanske čete bi bile lahko ostale na Koroškem in razglasile plebiscit za neveljaven, piše avtor zapisa. Obenem Urbanc opozarja na pomemben aspekt, ki je odločilno vplival na potek plebi-

scita 10. oktobra 1920. Zgodovinarji in strokovnjaki: doclej še niso raziskali vloge nemškega velekapitala z Dunaja in Berlina. Nemškim Avstrijcem ni nikoli manjkalo denarja za lažno propagando, slovenska vlada v Ljubljani pa je imela na razpolago le malo sredstev, saj je svojo oblast šele gradila.

Zadnja priložnost, piše še Vladimir Urbanc, da bi se Slovenci priključili matični domovini, je bila med in po drugi svetovni vojni. Tudi to priložnost pa so jugoslovanski politiki zapravili. Tudi Slovenci med vojno, voditelji OF, bi lahko kaj storili v tem pogledu, a so imeli druge interese — prevzem oblasti. Slovensko Koroško smo izgubili, zaključuje avtor, vendar slovenstvo tam še živi. Ali živi v znamenju zahajajočega sonca, to bo povedala zgodovina. Danes se Evropa združuje; narodna sprava in ne sovraštvo naj postane vodilo, da stopimo združeni in prijatelji v korak nove Evrope.

Revija Naša Slovenija o sodobnem dogajanju v matici

V Ljubljani je septembra izšla najnovejša številka mesečnika, ki nosi naslov Naša Slovenija, namenjen razseljenim Slovencem. Revija se je nekoč imenovala Naš delavec, a je po demokratičnih volitvah v matici spremenila svoj naslov in tudi vsebino člankov. O usodi jugoslovanske federacije piše odgovorni urednik revije Ludvik Škoberne, ki trdi, da v današnjih razmerah ni več mogoče upati v čudežno vstajenje Jugoslavije. Tega je kriva politika, ki noče sprejeti izhodišča, da je rešitev možna le z uveljavitvijo demokracije in z gospodarsko uspešnostjo. Škoberne vsekakor ne zavrača vsakršne možnosti poštenega dogovora v okviru sedanje Jugoslavije. Načelno sprejema možnost konfederalne državne ureditve, a le na podlagi čistih računov. Glavni urednik še pravi, da smo v Sloveniji in na Hrvaškem v prednosti, ko se odločimo, kako naprej. Na demokratičnih volitvah je bila izvoljena oblast, ki ji nihče ne more zanikati verodostojnosti. Avtor v svojem uvodniku omenja tudi težke naloge, ki čakajo novo slovensko vlado. Predvsem bo treba rešiti hud gospodarski problem, najpomembnejša politična naloga pa je oblikovanje nove ustave.

Na straneh Naše Slovenije bomo lahko prebrali tudi članek o letošnjih študijskih dneh Draga 90, ki so potekali na Opčinah pri Trstu. Draga je ob svojem srebrnem jubileju še enkrat izpričala samosvoj, neodvisen pogled na razmere v Sloveniji, piše avtor zapisa. Ves čas je bila predvsem priložnost za izmenjavo mnenj krščansko usmerjenih razumnikov. Organizatorji so oporekali enopartijskemu sistemu, čeprav so skušali (na žalost zaman) pritegniti tudi predstavnike bivših oblasti v matici. Članek o Dragi na-

vaja nekaj bistvenih misli iz posegov Spomenke Hribar, Bojana Brezigarja in Sergija Pahorja ter objavlja nekaj podatkov o Svetovnem slovenskem kongresu. Avtor zaključuje z ugotovitvijo, da so vsi udeleženci razprav podprli politično smer, ki jo pooseblja sedanja slovenska vlada s krščanskim demokratom Lojzetom Peterletom na čelu.

Mesečnik v celoti objavlja tudi izjavo dr. Janeza Dularja, novoizvoljenega ministra za Slovence po svetu. Dr. Dular piše, da so spremembe v Sloveniji vzbudile veliko upanje in pričakovanje naših izseljencev zlasti pri tistih skupinah, ki so bile do sedaj popolnoma zapostavljene ali celo kriminalizirane. Nova politika v Sloveniji pa nikakor ne pomeni premika iz ene skrajnosti v drugo, opozarja slovenski minister. Široko bomo odprti za vse, ne glede na njihovo politično in nazorsko usmerjenost. »Slovenci so za nas predvsem Slovenci, ne pa tako imenovani levi, desni, beli, črni, rdeči, modri ali ekstremisti...«, piše dr. Dular. V sedanjem trenutku je dela dovolj za vse rojake doma in po svetu. Skrajno nepremišljeno in škodljivo bi bilo, če bi v R Sloveniji uresničevali spravo, med rojaki po svetu pa bi se nadaljeval razdor.

Zanimiv je tudi članek Stojana Žitka z naslovom: »Medeni tedni so minili, zdaj šteje tudi čas«. Pisec med drugim ugotavlja, da minulim vladam v Sloveniji niso nikoli šteli dni, kaj šele prvih sto dni njihovega vladanja. Prva evforija po demokratičnih volitvah se je sicer poglobila, ljudje pa vendarle pritrjujejo temu, da nudi nova vlada veliko priložnost za preveritev številnih področij javnega in gospodarskega življenja v Sloveniji. Dogovorjenih sto dni, obdobje, ki velja v vseh zahodnih demokracijah, je le nekakšen premor do resnejše inventure položaja, trdi Žitko.

Zanimiv je tudi intervju z dr. Dimitrijem Ruplom, republiškim sekretarjem za mednarodne odnose. Pogovor je zapisal odgovorni urednik revije. Dr. Rupel je v svojih odgovorih izrazil prepričanje, da v svetu pozitivno gledajo na prizadevanja nove Republike Slovenije. Ideja o jugoslovanski konfederaciji, ki je bila še pred pol leta za nekatere zahodne države nesprijemljiva, je sedaj že splošno sprejeta. Slovenska samostojnost in konfederacija nista v protislovju, je poudaril dr. Rupel. V pogovoru z odgovornim ured-

Katoliška knjigarna - Gorica

Z NOVO UPRAVO SLOVIMPEX

nudi odjemalcem vse, kar učenci in dijaki potrebujejo za šolo; ima bogato izbiro pisarniških potrebščin; ima na razpolago najnovejše slovenske knjige; je bogato založena z devocionalijami in vsemi nabožnimi predmeti.

Gorica, Travniki, 25 — Tel. 0481/84407

Minister Dular o športu

Sredi prejšnjega tedna je minister za Slovence v zamejstvu in zdomstvu obiskal v Trstu organizacije, ki sodijo v sklop SKGZ. Bil je na obisku tudi pri ZSSDI in ob tej priložnosti tako dejal dopisniku Radia Trst:

»Zavedam se, da je tudi šport del življenja, danes celo pomemben del današnjega načina življenja, ko se iščejo neke smotrne vrste izrabljanja prostega časa, ki ga je čedalje več, in mislim, da bo v prihodnosti ta sestavina še bolj pomembna in zato je treba že danes nanjo misliti, na njen razvoj. Že prej sem slišal razne podatke o športnih uspehih tukajšnjih Slovencev, to se mi zdi zelo pomembno, ker navsezadnje dviga ugled in popularnost naših ljudi tukaj, ima pa seveda ne samo športni pomen v ožjem pomenu besede, ampak se tudi narodna komponenta tukaj uveljavlja. Pomembno je tudi, da se v teku treninga in vsega tega dogajanja seveda govori slovensko in se s tem ustvarjajo oz. dajejo možnosti za uporabo slovenščine v tem sodobnem načinu življenja.

Nekaj teh dodatnih priložnosti je tudi — kolikor vem — v sodelovanju s športniki in športnimi ekipami v Republiki Sloveniji. Mislim, da se bo tudi unaprej dobro razvijalo, saj ni nikakršnega razloga, zdaj ko so se razmere v republiki Sloveniji spremenile, da bi tukaj ta dejavnost uplahnila, ampak ravno nasprotno. V temle pogovoru so me seznanili tudi z nekaterimi svojimi težavami, predvsem s prostorsko stisko in izrabljenostjo teh sredstev, kolikor jih imajo. Imajo pa tudi lepe, velike načrte za prihodnost, tudi upravičene, utemeljene prav gotovo, samo finančno stanje pa zgleda bolj težavno, tako da bo tukaj treba dobro premisliti, kako te lepe in upravičene načrte uresničiti.

PRIZNANJA NA BORŠTIKOVEM SREČANJU

Na slavnostni seji sveta Borštnikovega srečanja so v Mariboru podelili priznanja ob 25-letnici osrednjega slovenskega gledališkega festivala. Priznanja so dobili dolgoletni predsednik izvršnega odbora režiser Branko Gombač in člani uprave mariborskega gledališča. Zahvalo pa so izrekli bivšima predsednikoma Josipu Vidmarju in Bratku Kreftu.

NOVI GENERALNI KONZUL GOST SLOVENSKE SKUPNOSTI

Novi jugoslovanski generalni konzul v Trstu Jože Sušmelj je bil 18. t.m. gost Slovenske skupnosti. Delegacija strankinega deželnega tajništva, ki sta jo vodila tajnik Ivo Jevnikar in predsednik Marjan Terpin, je konzulu izrekla voščila za uspešno delo na odgovornem položaju. Nato mu je

REVIJA NAŠA SLOVENIJA O SODOBNEM DOGAJANJU V MATICI

■ nadaljevanje s 7. strani

nikom revije je tudi izključil možnost, da bi zaradi novih premikov v Sloveniji prišlo do spremembe zahodnih meja te republike. Osimski sporazumi so stalnica v odnosih med Italijo in Jugoslavijo, je poudaril sekretar, čeprav cela vrsta stvari, ki so tam napisane, niso bile uresničene. Kar zadeva Slovence po svetu, pa je dr. Rupel mnenja, da bo njihova pomoč izredno dragocena pri postavljanju novih temeljev demokratične Slovenije.

IZŠLA JE 8. ŠTEVILKA MESEČNIKA MLADIKA

■ nadaljevanje s 6. strani

Uredništvo revije opozarja vse, ki znajo sukati pero, da je tudi letos Mladika razpisala literarni natečaj za najboljšo izvirno in še neobjavljeno črtico in povest ali cikel pesmi. K sodelovanju so vabljeni vsi Slovenci doma in po svetu. Mladika ob enem razpisuje tudi fotografski natečaj.

Pisma uredništvu:

RAD BI SLIŠAL CANKARJA

Postavitev Cankarjevih Hlapcev dne 12. t.m. mladega režiserja Borisa Kobala na oder Kulturnega doma v Trstu je cankarsko preprosta, zato čudovita in osvežujoča — morda proti koncu malo preveč oklevajoče raztegnjena.

Naša gledališka dvorana v Kulturnem domu je vprašljivo akustična; to bi pač morali režiserji in deloma tudi dirigenti koncertov nenehno upoštevati. Pevski zbori si pomagajo s postavitvijo navpične stene — kulise in nekako zaprejo globino v ozadju ter tako izboljšajo zvočnost dvorane, medtem ko režiserji, spričo zahtev posebnih iger, nimajo te možnosti.

Pri poteku igre me je motilo in sem z usmiljenjem motril številne gledalce, kako so stegovali vratove in obračali ušesa proti odru, da bi slišali Cankarja, Cankarjevo čisto besedo, da bi razbrali govorico Cankarja na odru.

Igralci bi se morali zavedati, da ne igrajo samo za sebe, temveč tudi za občinstvo in je vsako pretiravanje in zapadanje v skrajnosti škodljivo: ljudi lahko s svojim delom pritegnemo ali pa po nemarnem odbijemo.

Niso na mestu pretih dvogovori, a tudi nerazumljivi samogovori ne, saj so taki prizori brez mikrofona preveč podobni starim nemim filmom, kjer gledamo premikanje rok in ustnic in ne uganemo besede; prav tako je zgrešeno pretirano vpitje mlade, sicer priznane igralko in nadalje občasno oglušujoče kričanje enega glavnih igralcev. Taki preglasni izpadi se razblinijo v dvorani in nam ničesar ne povedo. Taki prizori porušijo kontakt med odrom in občinstvom ter so lahko slaba reklama za gledališče.

Pri tej priložnosti se mi obuja spomin na nekdanjo znamenito igralko Nablocko v Ljubljani; njen s humorjem obarvan glas je bil jase in čist ter je — čeprav šepetaje — dosegel z odra tja zadaj čez celo dvorano pa vse do dijaškega stojišča, pa nismo stegovali naših vratov.

Vsi maratonski zapisi naših kritikov so uglaseni sozvočno na eno struno in premalo prisluhnejo mnenju poslušalcev, kar ni koristno za gledališče.

France Bevk *Peta zapoved* Legenda

III.

Ko se je razkadil dim, ni bilo na morišču ne obsojenca ne krvi. Na mestu, na katerem je stal prej kol, se je dvigal križ, na njem je visel Kristus z nagnjeno glavo.

V svetem lesu je tičalo pet svinčenk.

Bilo je vse tiho, še zemlja je bila otrpnila v grozi. Iz Kristusovega očesa se je bila potočila solza in kanila na zemljo.

6.

Mati in njen sin Ivan nista več živela v gorskem zakotju. Pomaknila sta se bila više v gore, med vrhove in gozdove, kamor nikoli ni stopila noga biriča in ju ni mogla doseči zloba ljudi. Bila sta srečna. Preživljala ju je zemlja, a družčino so jima delale živali, drevesa in zvezde. Več nista zahtevala.

Kadarkoli sta zvečer trudna počivala in se ozirala na daljne grebene gora, sta govorila tiho, kakor da bi se šepetaje razgovarjala z Bogom. Pomenkovala pa sta se

dan za dnem vedno o istem. Ivan je že stokrat, že tisočkrat pripovedoval, kaj se mu je bilo zgodilo.

»Ne morem dopovedati, kaj sem čutil,« je pravil, »ko je Kristus stal pred menoj. 'Pojdi,' mi je rekel, 'na moj plašč!' In mi ga je sam ogrnil. Nato je sedel na mojo ležnico. Tedaj se mi je čudno storilo, zdelo se mi je, da delam greh. 'Kako naj dopustim,' sem si mislil, 'da bi Kristus še enkrat umrl zame?' Toda on je bil skoraj hud, iztegnil je prst in pokazal na vrata: 'Pojdi!' In sem šel. Kako bi bil mogel biti tak, da bi ne bil poslušal Boga? Njegovega plašča, ki me je varoval pred pogledom ljudi, skoraj še čutil nisem na ramenih. Bil sem že daleč iz mesta, na samoti, ko je vzšlo sonce. Tedaj je izginil tudi Kristusov plašč.«

Utihnil je in pogledal mater. Ko je bila ta prvokrat slišala sinovo pripovedovanje, je mislila, da je znorel. Slednjič je vse trdneje verjela kot sin. Vsakokrat ji je bila pripoved kot molitev. Gledala je Ivana

naravnost v usta in pila njegove besede.

»In takrat se je zgodilo,« je povzela skoraj tiho. »Čudež! Mislili so, da je bil Kristus, ki je zopet prišel na svet in ni hotel ubiti človeka. O, preden umrem, bom še kdaj poromala v cerkev, ki so jo sezidali na tistem mestu. Po kolenih bom drsala do Križanega in mu poljubila tistih pet ran, ki so bile tebi namenjene.«

Solza ji je kanila iz oči.

»Da,« je govoril sin še tiše kot prej. »In meni se je še vedno zdelo, da bi tega ne bil smel dopustiti. Prevzel me je velik kes, da sem padel na kolena in se trkal na prsi. 'Moj Bog!' sem stokal. Še v nočeh sem ječal, kadar sem mislil na to, solze so mi same od sebe tekale po licih. Tedaj je nekdo narahlece pristopil, me pobožal po obrazu, kakor da me tolaži ... Bil je On ...« Počakal je nekaj trenutkov.

»To je On,« je znova povzel kakor iz sanj. »In kadar v nočeh mislim na to in me zgrabi žalost, pride in me boža. In mi je dobro ... Tako je bilo še sinoči, mati ...«

Mati je molče prikimala. Nato sta molčala. Na zapadu pa je umiralo večerno sonce.

(Konec)